REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune Brașov și la următoarele BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. În Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov;
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 41 Brașov, Joi 21 Februarie 5 Martie 1908.

Floricele de ale „împăciuirei“.

C'un umor, ce conține totdeodată și o fină satiră, părintele protopop George Șuta dela Borlești, într'o dare de samă despre mersul treburilor din Sătmar, pe care o publicăm astăzi la loc de frunte, zice:

„Suntem luați la țintă!“

Aceste câteva cuvinte fac lumină asupra situațiunei din trecut și prezent a celor peste o sută de mii de Români din comitatul Sătmarului.

Cea mai nouă ispravă a țintașilor, — cari socot că „vor face gaură în apă și Românii din Sătmar se vor trezi într'o bună dimineață Maghiari neaoși“ — este — după cum ne mai spune părintele protopop — desființarea catedrelor de limba română dela gimnaziile ungurești din Sătmar și Baia-mare.

Intr'adevăr, dacă a fost să ni se dovedească că marele ministru de culte și instrucțiune publică al coaliției este un geniu, atunci această dovadă ni-a dat'o printr'aceea, că a spart uși deschise, decretând desființarea amintitelor catedre. A desființa ceeace nu există, ori există numai pe hârtie, este în adevăr ceva genial.

In Sătmar și Baia-mare s'au fost sistemizat odinioară, „când era lupul cățel“, chipu conform legei naționalităților, și studiul limbei române ca studiu obligator pentru gimnaziști, cu vr'o câteva oare pe săptămână. A fost ce a fost odată, o încercare de a se arăta bunavoință față cu majoritatea poporațiunei din acele ținuturi. Când însă Dr. Vasile Lucaciu, profesor de limba română la gimnaziul de stat din Sătmar, și-a luat chemarea dăscălească în serios, s'a ridicat într'o bună dimineață toată ceata patrioților nesăbuiți din Sătmar în contra lui, cerând să fie alungat de acolo și catedra să fie cassată. Atunci s'a auzit pentru întâia oară în lumea mare românească de existența și de numele lui Vasile Lucaciu din rapoartele înflăcărate, ce se publicau în ziarul nostru, și din căldura, cu care pledam pentru cauza limbei române în Sătmar. Lucaciu nu s'a mai putut ținea, a trebuit chiar să se ducă din Sătmar și de atunci nici catedra de limba română n'a mai existat în adevăratul sens al cuvântului la gimnaziul din Sătmar. Ce a fost până acum și în Sătmar și în Baia-mare, a fost numai o umbră de catedră a limbii române, o vegetare ofticoasă a ei, care nu putea să mângâie pe Români și să mulțămească pe Maghiari.

Astăzi vine contele Apponyi, și ca să se arate vrednic de închinăciunile cutăror bisericani, debitate la persoana lui în casa de sus și de jos a dietei, face sfârșit amintitelor catedre de limba româna, ca să se știe odată clar și limpede cum stăm cu ele; iar faptul acesta poate să fie foarte dușmănos limbei și neamului nostru, dar e cel puțin sincer.

Părintele protopop din Borlești are o listă destul de lungă de isprăvi, care de care mai caracteristice pentru epoca de „împăciuire“ apponyiană.

Mai întâi ne desfășură cu vii culori icoana acțiunei de sfredelire a droaiei de inspectori unguri, cari amenință pe preoții noștri, că'și vor pierde de-a rândul ajutorul de stat, ce'l primesc, dacă nu vor preda la școalele de stat religiunea în limba maghiară.

Asta-i semnalamentul zilei, asta situațiunea după ștergerea efectivă a catedrelor de limba română. Ilustrația nimerită a momentului ni-o dă părintele protopop comunicându-ne cazul vrednicului preot din Dâmbovița, căruia ministrul Apponyi i-a suprimat ajutorul de stat, fiindcă a cerut dela catechumenii săi să nu'i mai zică după obiceiul romano-catolic, când îl salută: „dicsértessék a Jezus Kristus!“ ci să'i zică pe românește (fie și cu barbarism) „Laude-se Isus Christos!“

Amintește d-l protopop Șuta și potca cea mare cu inscripțiile românești, și ne dă o altă ilustrație a libertății din țara ungurească, care ar fi o bună hrană pentru fantazia bătrânului poet iubitor de oameni și de popoare. Björnson, care nu mai iese din a se minuna și a să ciudi de cele ce se pot petrece într'o țară, în mijlocul Europii, a căreia bărbați de stat colindă pe la întrunile internaționale pentru pacea și prosperitatea popoarelor lumei

Ceva picant ne mai împărtășește d-l Șuta: rebotezarea pe ungurește a comunelor din comitatul Sătmarului, cari au calificativul de *Olah*, prin care se arată că sunt locuite de Români. Acum nu le mai place a zice nici Olah-Hodos și Olah-Bozinta, ci vor să stârpească orice amintire de „Valahi“ și au dat comunelor alte nume ungurești. Care? Nu ne spune d-l protopop, având creștinescul regard de a ne feri să ne rupem limba.

Pentru încheiere d-sa ni-a rezervat, ca să fie mai cu efect — căci *finis coronat opus* — întâmplarea „hazlie“, cum zice, cu bieții Bran și Anderco din Ardusat, osândiți la închisoare de 7 zile pentru o hartă, pe care erau însemnate localitățile și românește. Descoperirea cea mare a făcut'o un notar suspendat, care a umblat să facă concurență „meritelor patriotice“ ale celor dela inspectoratul regesc, dar și-a aprins paie în cap. Așa-i trebue, de ce și-a băgat nasul acolo, unde oala fierbe numai pentru inspectorul și subinspectorii regești, ca neaoșul maghiar Sprenger, — cu care protopopul român avù extrema indulgență de a sta de vorbă asupra numirilor românești ale comunelor din Sătmar. Păcat de vremea perdută!

O recunoaște și d-l protopop, când își arată curiozitatea să vadă odată gaura ce o vor face în apă civilizatorii de azi ai nenorocitului Sătmar!

Cum vor să cucerească Banffiștii Croația. Nu de mult »Pesti-Hirlap« a publicat un articol: »Cucerirea Croației« în care se zice între altele:

»Dacă nu putem convinge pe Croați, trebue să'i *trântim la pământ*, trebue să profețim, că Ungaria va avea încă *ciocniri sângeroase cu Croația*, și că Ungaria *va trebui să cucerească Croația cu arme*. Nu e neapărat de lipsă, ca în Agram să fie o dietă. Legile trebuesc ținute numai față cu astfel de națiuni, cari le respectează ele însele. *Dacă Croația nu poate fi guvernată constituțional va trebui să se guverneze acolo fără constituție; trebue să înceapă odată în Croația* lucrarea *pozitivă a maghiarizărei*: este și datoria regelui de a face cu — putință maghiarizarea. Dacă Croații nu recunosc, că nu pot forma lângă Ungaria un stat de sine stătător, ci numai o provincie subordinată, atunci să-i convingem despre aceasta cu arma!«

Poftească Croații să stea de vorbă cu astfel de scrântiți, dacă au timp de pierdut.

In conferența delegaților ungari, ținută alaltăieri seara s'a decis cu privire la propunerea delegaților austriaci Latour-Schraffl în chestia urcărei lefurilor ofițerilor, că delegațiunea ungară, deși acceptează motivarea propunerei, n'o poate desbate, fiindcă urcarea soldei ofițerilor nu este fixată în budgetul comun cu suma recerută și că prin urmare delegațiunea ungară nu poate lua răspunderea pentru aceste cheltueli în forma unor propuneri, ci numai în forma unui proiect de credit.

Paraponul koșuthiștilor contra contelui Andrassy din cauză, că la alegerea din Dees s'a ales un candidat al acestui a (constituțional) se esprimă în mod drastic într'o corespondență a lui »Magyarorszag« sosită dela locul alegerei, în care se zice, că gendarmii, al căror comandant superior este Andrassy, a terorizat groaznic pe bieții alegători (ca și când pentru d-l Hollo ar fi acesta lucru nou!) Zice că pe alegători gendarmii ii încărcau pe cară cu fân și îi transportau cu escorta la locul alegerei (Cel mai nevinovat lucru între mul-

---

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Visiuni profetice.

Nu înțeleg prin acest titlu, profesiile lui Isaia, Jeremia, Ezechiel sau ale celorlalți profeți din Biblie, ci înțeleg *efemeridele astronomice*. Astfel le numia Columb într'o epistolă adresată din Jamaica la 7 Iulie 1503 preacreștinestilor monarchi din Spania.

Ce lucru pare mai plictisitor, mai neatrăgător, mai sec, decât o carte de logaritmi sau efemeridele astronomice, înnecate în cifre?

Realitatea e alta.

Am înainte-mi Anuarul Biuroului de Longitudini din Paris, Anuarul Societății Belgiane de Astronomie din Bruxella și Berliner Astronomisches Jahrbuch. Toate trele pe anul 1908. Cele franceze sunt pe jumătate cifre, pe jumătate text. Cel german constă aproape întreg din cifre. O fire nervoasă, dar laică, ar resfoi pe cel din Belgia, cu oarecare curiositate pentru figuri De cel din Paris nu s'ar prea sinchisi. Iar pe cel din Berlin l'ar svârli cât colo.

Cercând înadins motivul acestei aversiuni, vom afla cu totul altceva. Ne vom convinge de adevărul vorbei lui Columb. Să iau un esemplu. In o coloană a Anuarelor ni se spune declinațiunea Soarelui la miazăzi medie. Bunăoară:

Faur	18	Decl.	australă	12⁰ 1′
»	19	»	»	11⁰ 40′
»	20	»	»	11⁰ 19′
»	21	»	»	10⁰ 57′
»	22	»	»	10⁰ 36′
»	23	»	»	10⁰ 14′
»	24	»	»	9⁰ 52′

etc. etc.

Tot cifre seci, cum ar zice ăi cu groază de numeri.

Lățimea geografică ς a Geoagiului e 45⁰56′ Nord:

Ei bine, cu elementele furnisate de Anuare pot calcula cu ușurință răsăritul și apusul Soarelui pentru orizonul Geoagiului. Cu ajutorul unei formule din trigonometria sferică voiu avea:

$\cos(180^\circ - s) = \tan\delta \tan\varsigma'$ unde
s = unghiul orar, al Soarelui,
δ = declinațiunea »
ς = lățimea geografică a locului. Pentru 24 Faur vom avea în Geoagiu: $\cos(180^\circ - s) = tg\ 9^\circ 52' \ tg\ 45^\circ 56'$ sau $\cos s = tg\ 9^\circ 52'\ tg\ 45\ 56'$.

Trecând la logaritimi:

$$\log \cos s = \log tg\ 9^\circ 52' + \log tg\ 45^\circ 56'$$
$$= \begin{matrix}(9{\cdot}233390-10)\\(0{\cdot}01415\qquad)\end{matrix} +$$
$$\log \cos s = 9{\cdot}24805 - 10, \text{ de unde}$$
$$s = 79^\circ\ 48'\ 11'' \text{ în arc sau}$$
$$s = 5^h\ 10^m \text{ în timp.}$$

Ceeace însemnează că pentru orizonul Geoagiului. în 24 Faur soarele apune la 5 ore 19 minute seara și răsare la 6 ore 41 » dimineața timp mediu civil.

Iată, cum câștigă vieață »cifrele seci« din efemeridele astronomice cu ajutorul altor cifre și mai seci din cartea de logaritmi.

Alt esemplu. D-l Sandu-Aldea, zice într'o nuvelă: Când erau rarițele ca de o suliță pe cer, Curpeu fu în picioare.

Și ne povestește măestrește o întâmplare din viața țărănească, de pe vremea secerei.

Ei dar, ascensiunea dreaptă
a stelei δ din Orion = $5^h\ 27^m\ 18^s$
a stelei ε din Orion = $5^h\ 31^m\ 33^s$,
iar pe la începutul lui Iulie, ascensiunea dréptă a Soarelui e $6^h\ 56^m\ 27^s$. Diferența între Soare și ε din Orion (steaua centrală a Rarițelor) face deci $1^h\ 24^m\ 54^s$, cu alte cuvinte Rarițele răsar abia cu o oră și ceva înainte de Soare, ba pe când ajung de-o suliță pe cer, se ivește și Soarele. Hărnicia lui Curpeu n'ar fi deci tocmai mare.

Exemplele le-aș putea înmulți ad libitum, toate lăsând să se întrevadă viața incomparabilă, visiunea clară a efemeridelor astronomice. Columb însuși amenințat să moară de foame pe insula Jamaica, împreună cu mica sa armată, efemeridele astronomice îi oferiră mijlocul de a-și procura victualii, declarând Caraibilor, că-i va despoia, începând chiar seara aceea de lumina Lunei... Abia începu eclipsa, când Caraibii au alergat la el, aducându-i de toate. Aceasta fu întunecimea de lună din 1 Mart 1504, observată în Europa de Ulm de Stoffler; din Nürnberg de Bernad Walter și ajunsă în Jamaica la 6 ore seara.

Ce poate fi mai captivant decât »cetirea în viitor« a calculelor astronomice? Cine poate rămânea indiferent, când anuarele și determinările astronomice îi spun, că la începutul anului 1910 ne revine cometul Halley sau că în 15 April 1912 se va vedea din părțile noastre, o eclipsă aproape totală de Soare, iar în 15 Faur 1961 și în 17 August 1999 câte una totală?

Generația noastră se va primeni pe de întregul până la fenomenul din urmă — corpurile cerești își vor continua mersul și învârtirile, cu totul indiferente dacă ne-am pomenit sau ba. Privirea contemplativă a astronomului vede și mai departe, în zarea viitorului... Făimosul comet din 1811, cel mai frumos din secolul XIX, nu va mai reveni în fața Pământului decât prin anul 4876. Penultima-i apariție datează din 1254 înainte de Christos, de pe timpul războiului din Troia. Atât face câte-un an al acestui comet. Pentru el nu e nici mai scurt, nici mai lung, decum sunt anii pământești pentru noi. Lucrarea monumentală »Kanon der Finsternisse« a

tele abuzuri, ce le săvârşesc gendarmii, ba cu ajuns ei păzitorii ordinei şi adeveraţii diriguitori ai alegerilor în Ţara ungurească!)

Cum merg treburile în Sătmar.

Borleşti, 29 Febr: n. 1908.

Suntem luaţi la ţântă.

Dacă nici acum nu se va face gaură în apă, şi nici după aceste nu se vor scula într'o dimineaţă frumoasă, ca Maghiari neaoşi cei peste 100,000 de Români din comitat — atunci Sătmarul e vrednic de numele, cu care l'a cinstit pe Eötvös Karoly un condeputat în parlamentul din Pesta. Şi cum nu?

Marele ministru de culte al coaliţiei *a desfiinţat catedrele de limba română pe lângă gimnaziile din Sătmar şi Baia-Mare.* Cine ar şi mai avea lipsă de aste, când şi aşa în cealaltă lume, nimeni nu va mai vorbi în astă limbă?

Inspectorii noştri, ieşiţi din nişte bieţi dascăli dela sate, şi ridicaţi azi la rangul de »măria sa«, nu se mai pot conteni a striga către Ordinariatele (conzistoriile) române: *Quos ego?* Deşi inspectorul Bodnár căpătă un bobârnac puternic dela Ordinariatul din Oradea-Mare, dar năravul dela fire n'are lecuire; căci în curând iară luară de scurt pe Ordinariatele din Gherla şi Oradea, îndatorându-i ca în termin de 8 zile să notifice, *cari dintre preoţi nu vreau a propune religiunea în limba maghiară la şcolile de stat,* ca renitenţilor *să li să detragă onorarul de 80 coroane dat de stat.*

Astai, asta, dar preotul din Dâmboviţa Demetriu Ciontea, a păţit'o şi mai, pentrucă ministrul de culte *i-a detras ajutorul* pe motiv, că a pretins dela copii de şcoală, că pe el numai româneşte: »*Lăudă-se Isus Christos*« să-l salute. Avis fraţilor preoţi!

In vreme, când atâta se vorbeşte despre întregirea congruei, vă puteţi convinge, cum poate fi şi capra sătulă şi varza întreagă. Ce minunată reclamă pentru străinătate, când legea stătoreşte 1600 de cor. şi pentru popii valachi, iar în realitate ţi să ia şi aceea, ce ai avut.

*

Inscripţiile româneşti, unde au mai fost le-am şters. Mai bine aşa, decât altcum. Mai ciudat este cazul, cu inscripţia de pe crucea ridicată de poporenii din Sănislău. Reprezentanţa acestei comune, cu sediu protopopesc şi cu peste 2000 de locuitori români cu stare bună, a adus un concluz aproape unanim, că în interiorul comunei nu-i permis a se folosi de inscripţii — decât în limba statului. Acest concluz neapelat de nime, a fost aprobat şi de vicecomitele Sătmarului. In anul trecut, când poporul român a ridicat o cruce piatră şi a gravat pe ea o inscripţie românească, primăria comunală pe baza concluzului amintit, *a şters de pe cruce inscripţia românească.*

Avem în comitat un inspector, trei subinspectori şi Dumnezeu mai ştie câţi vizitatori ministeriali, cari cutreieră satele în toate părţile; dar aşa se vede că nici acest aparat mare pedagogic nu îndestuleşte lăcomia acestor guvernanţi, ci trebuia să-şi părăsească sediul şi fişpanul Falussy Arpad şi în tovărăşia prezidentului societăţii Szechenyi, a primarului şi a căpitanului de poliţie din Sătmar — să facă excursiuni de studiu pe sate, nu doară ca să constate mersul învăţământului, ci *progresul maghiarizării*, căci altcum ce comun ar avea aceştia, decât scopul indicat? Au domnii vreme la toate. Prezenţa lor înoficiu nu o reclamă nimica, alegeri nici de oficianţi comitatensi, nici de deputaţi dietali nu sunt în curgere — administraţia merge strună în comitat, de când Kaffka a trecut la penzie.

Bieţii dascali nu mai pot sta pe picioare de frica atâtor pedagogi. In toamna anului trecut inspectorul regesc a propus ministrului de culte înfiinţarea încă a 93 de şcoli de stat — *pentru contrabalansarea tendinţelor naţionaliste şi şi socialiste de prin comitat.* Domnii aceştia atâta îl zugrăvesc pe dracu pe păreţi, până ce odată le va striga în urechi: »Eată aici sunt«!

Comunele încă au căpătat în 1908 o vignetă nouă, nume nouă la pronunţarea cărora te gândeşti că ţi se rupe limba. *Numirile de Olah-Hodos şi Olah-Bozinta au fost eliminate cu desăvârşire;* pfui, ce urât mai sunau la ureche: *oláh* şi iarăşi *oláh.*

La locul acesta îmi vine în minte o întâmplare hazlie. Bietul Bran şi Anderco din Ardusat au fost osândiţi la închisoare de 7 zile, *pentr'o hartă, pe care erau însemnate localităţile şi româneşte.* De 30 de ani, de când cercetează inspectorii şcoala din Ardusat şi cu ochii lor de Argus n'au fost în stare a descoperi în şcoala de acolo harta asta primejdioasă. A trebuit să le vină în ajutor notarul suspendat Komoróczy — ca să mântuiască patria de aceasta mare primejdie. Să afirmă, că de când a făcut Komcroczy Péter, aceasta mare descoperire, personalul dela inspectorat e foc de mânios pe Komoroczy, şi n'are alt nume, decât: »Petru făt-frumos«.

Şi ce ironie! Subinspectorul Sprenger care mergea să visiteze şcolile, trecea şi prin Borleşti, şi mă roagă să-i spun, ce nume românesc au: Mező-Aranyos şi Lenard-falu, că pe ori şi cine întâlneşte în drum şi întreabă după numele acestor sate, nimenea nu e în stare a-i spune, în care parte a lumii se află? Ardusatul e numai 4 chil. de Borleşti şi dacă Sprenger se uita în harta lui Bran — că pe acolo era să treacă, afla pe uşor că Mező-Aranyos e Arieşul de Câmp şi e aşa de aproape de Ardusat, încât de ai striga una bună din Ardusat — tot Arieşul te-ar auzi. I-am spus apoi subinspectorului, că: Balotafalu o Aciua, Olahujfalu e Bureşti, Mező-Aranyos e Arieşul de Câmpie, iar Lenardfalu e Recea — astfel s'a compus d-l subinspector o hartă cu numiri româneşti — pentru care hartă Bran şi Anderco suferiră 7 zile de închisoare; dar înzadar domnii noştri şi de aci încolo vor încerca a face gaură în apă, căci ei numai una ştiu şi nici aceea nu e bună.

George Şuta.

Din delegaţia austriacă.

Discursul bar. Al. de Hormuzachi.

— Fine. —

Daţi-mi acum voie, d-lor, să trec la tema, care m'a făcut să i-au cuvântul, fiind obligat a da aici expresiune unor anumite dorinţe. Aceste dorinţe nu ating numai poporul român din Bucovina, pe care-l reprezent, ci cercuri cu mult mai largi.

Aşi dori să aduc în discuţie chestiunea *preoţilor militari gr. or.* In Austro-Ungaria trăesc 4.160,000 gr. or., adecă 8·8% din întreaga poporaţiune a ţării şi anume Românii şi o parte a Rutenilor din Austria, apoi Românii şi Sârbii din Ardeal. Chestiunea aceasta priveşte în parte şi pe *credincioşii bisericei greco-catolice,* a cărei sărbători coincid, precum se ştie, cu sărbătorile gr. or. Credincioşii greco-cat. sunt cu totul 4.950.000, adecă 10·5% ai poporaţiunei ţărei şi anume Rutenii din Austria şi Ungaria şi o parte a Românilor din Ungaria. In raport cu numărul locuitorilor este de sine înteles şi numărul soldaţilor aparţinători acestor confesiuni însemnat.

Trebue să constat însă cu durere, că administraţia de războiu dă cu mult prea puţină atenţiune obiceiurilor şi necesităţilor religioase ale credincioşilor bisericei gr. or. Deşi regulamentele existente recunosc egalitatea tuturor confesiunilor, aceste regulamente nu se execută în măsură satisfăcătoare. In înţelesul regulamentului de serviciu are să se facă posibilă tuturor soldaţilor, aparţinători diferitelor confesiuni, participarea la serviciile divine prescrise. Se prevede, ca după putinţă chiar şi trupele, grupate după confesiuni, să fie conduse cel puţin odată în lună la biserică. Mai mult chiar. Mi s'a comunicat, că există un ordin pentru preoţimea militară, care deobligă pe preoţii acatolici, să prezinte la începutul fie-cărui an autorităţii militare un conspect al sărbătorilor, pentrucа pe baza acestui conspect forurile militare să poată designa sărbătorile, ce au să se ţină.

Nu ştiu dacă corespund întru toate datele amintite. Fapt este însă că observarea sărbătorilor lasă în genere mult de dorit. *Sărbătorile gr. or., adecă cele româneşti, rutene şi sârbeşti, nu sunt luate în considerare în armată. La cele mai mari sărbători, precum sunt Crăciunul, Paştile, etc., soldaţii gr. or. trebue să facă serviciu.*

»Printr'o astfel de procedere soldaţii gr. or. se simt nu numai jigniţi în sentimentele lor religioase, dar se simt chiar disconsideraţi faţă de camarazii lor de alte confesiuni. De exemplu la alte confesiuni creştine — vorbesc de referinţele din Bucovina, care-'mi sunt cunoscute — se ţin de Paşti vacanţe începând cu ziua de Joi până Marţi. Soldaţii gr. or. din Bucovina au liber numai de Sâmbătă până Luni dimineaţa. Ba să se fi întâmplat chiar, că o inspecţiune de casarmă s'a fixat pe Duminеca Paştilor, prin care fapt soldaţilor li s'a denegat chiar şi libertatea obicinuită în zile de Duminеci.

Un alt rău, pe care trebue să-l relevez, *este lipsa de preoţi militari gr. or.* In toată Austro-Ungaria sunt numai doi aşa numiţi protopopi campestri (Felderzspriester). Unul cu sediul în Lemberg, celălalt în Sibiu; preoţi campestri (Feldkuraten) numai în Sibiu, Serajevo, Budapesta, Timişoara, Agram, Viena şi Graz. *In întreaga Bucovină,* o ţară locuită în mare preponderanţă de populaţiune gr. or., unde sunt dislocate două regimente, unul de linie Nr. 41 şi regimentul teritorial 22, în cari sunt înrolaţi în majoritate covârşitoare soldaţi gr. or., nu există nici un singur post sistemisat pentru un preot militar. Funcţiunile bisericeşti (spovedituI, înmormântatul, etc.) le împlineşte un aşa numit preot subsidiar. Aceştia, neprimind o remuneraţiune fixă, ci numai nişte venite minimale, fac serviciile lor mai mult din bunăvoinţă, prin urmare această funcţiune a lor ei o consideră numai ca o funcţiune laterală, fiind angajaţi în serviciul civil.

Şi mai puţin îmbucurătoare e situaţia la acele regimente, cari având înrolaţi soldaţi gr. or. din Bucovina, sunt dislocate în afară de Bucovina. *La aceste regimente nu se consideră de loc sărbătorile.* (Oratorul aduce ca exemplu regimentul de dragoni Nr. 9, recrutat din Bucovina, dar dislocat în Galiţia, la care sunt cu totul disconsiderate sărbătorile). „*La acele regimente înmormântările se săvârşesc cu ajutorul unui sergent*"!

Oratorul se ocupă apoi cu situaţia materială a preoţilor militari, constatând că aceştia pot avansa cel mult până la rangul de căpitan cl. I, fiindcă alte posturi mai superioare nu există. N'ar fi oare posibil, întreabă oratorul, ca să se numească, ca şi la celelalte confesiuni, în ministeriul de războiu un organ de control, un referent al bisericei gr. or., care să supravegheze îngrijirea religioasă a credincioşilor gr. or.

Oratorul trece apoi la *şcoalele de cadeţi* şi constată că în aceste şcoli sărbătorile gr. or. nu sunt considerate ca zile libere, că numărul profesorilor de religie (sunt cu totul numai doi) este foarte mic. Unul dintre aceştia se află în Kamenitz, iar altul în Croaţia. In ce priveşte învăţământul religiunei oratorul face următoarea constatare: »In înţelesul unui principiu, recunoscut de ministeriul de războiu, *învăţământul religiunei are să se facă în limba maternă a elevilor.* Aceasta însă nu se întâmplă din causa că elevii gr. or. şi anume Sârbii şi Românii, au împreună oare. Profesorul de religie din Viena este un Român, cel din Kamenitz un Sârb. Românul nu ştie sârbeşte, iar Sârbul nu ştie româneşte, prin urmare ambi preleg — în limba germană (Ilaritate). Poate este posibil, de a sana acest rău.

„*Invăţământul limbei* este deasemenea foarte puţin băgat în samă. Sunt, precum ştim, numeroase regimente, cari sunt aproape exclusiv sau în preponderanţă româneşti, şi totuşi nu este dată ocasiunea la nici o şcoală să se cultive această limbă. La regimentele, pe cari le cunosc, trebue să constat, că d-nii ofiţeri îşi dau cea mai mare silinţă, dacă rămân mai mult timp la aceste regimente, să înveţe limba românească şi aceasta le şi succede adeseori. Totuşi ar fi însă bine, dacă s'ar lua în considerare în măsură mai mare în şcoalele de cadeţi, cultivarea acestei limbi.

»Chestiunea limbei de regiment să nu fie considerată ca politică, căci e doar clar, că ea este de o deosebită importanţă pentru soldaţi. Ca să fie însă apreciată după merit limba de regiment, prima condiţiune este, ca ea să fie vorbită de ofiţeri. Unul din colegii mei poloni a cerut, ca unele obiecte să fie predate în şcolile de cadeţi în limba polonă. Eu sunt mai modest şi aşi dori ca cel puţin învăţământul religiunei să se facă în limba maternă a respectivului elev.

Oratorul încheie discursul său arătând importanţa religiei pentru creşterea feciorilor în timpul serviciului militar şi apelează la administraţia de războiu să ia în considerare, după putinţă, dorinţele exprimate de dânsul.

Dela adunarea generală a „Racoţanei".*)

O rugare către »Solidaritatea«.

1908 luna lui Februarie.

Adunarea generală a institutului de credit şi economii »Racoţana« s'a ţinut în Şeica mare (lângă Sibiiu) la 22 Februarie n. cu 9 puncte în program.

Punctele 1—6 au trecut repede. Urmează punctul 7, adecă alegerea direcţiunei pe un period de 6 ani. Inainte de a descrie alegerea aceasta e lipsă a face puţin comentar.

In direcţiunea acestui institut au fost ales de mai mulţi ani şi d-l Lisai I. contabilul-şef al »Albinei«, care cacapacitate financiară era privit de fala institutului. Aveam motiv de a-l privi de atare, căci după cât ştiu, la toate ocasiunile ţinea strict la principiile sale puritane, pe cari noi »laicii« vedeam a se valora şi la cele administrative.

De esemplu: în anii trecuţi cu ocasiunea desbaterei unei afaceri a institutului spunându-şi şi cassariul (membru în direcţiune) părerea sa — i-a spus d-l Lisai verde, că cu proxima alegere cassariul trebue să rămână afară din direcţiune, motivând: »că în »Albina« nici d-l Cosma ca director executiv nu e membru al direcţiunei«. Tot pe acest motiv se zice că ar fi respins în anul trecut intregirea direcţiunei cu contabilul.

Frumos principiu, la care d-l Lisai a ţinut cu tărie şi era foarte consecuent.

Dar ştie Dumnezeu cum, cum nu, d-l Lisai se vede a mai abandonat ceva cât de puţin puţintel din principiul său puritan în aceasta privinţă.

Cu ocasiunea alegerei direcţiunei din acest an contabilul institutului face pro-

*) Dăm loc articolului de mai sus, pe care il primim dela un fruntaş al nostru, pe care-l cunoaştem ca om serios, care nu urmăreşte decât prosperarea institutului „Racoţana", la care sunt aproape numai Mărgineni (foşti oieri) ca acţionari, cari nu pot judeca cum se cade afacerile. Cu toate astea, trebue să lăsăm toată răspunderea pentru cele scrise autorului corespondenţei.

Red. „Gaz. Trans."

---

vestitului astronom Th. von Oppolzer cuprinde, în 242 tomuri-folio, 10 milioane cifre determinând 8000 eclipse solare şi 5200 eclipse lunare, ivite din 1207 a. Chr. până astăzi şi cari se vor ivi de azi până în anul 2163. Această lucrare a reclamat o muncă uriaşe, la care s'au înrolat ani de-a rândul zece calculatori iscusiţi.

Dar mai sunt destule crestături cuprinse în efemeride. Precesiunea echinocţiilor ni-se arată abia cu 50" 26 pe an, dar în periferia completă a cerului, sunt 360° sau 360×60×60=1296000", ceea-ce ne spune, că tura completă a precesiunei se îndeplineşte în vr'o 25800 ani.

Linia apsidelor (linia ce sa mare a orbitei terestre) se deplasează an de an, făfăcând un ocol intreg în 21000 de ani.

Renumitul astronom francez Leverrier (1811—1877) a calculat termenul mediu al lungimei anului tropic pe un period de 30,000 ani. Pe această bază (=365 zile, 5 ore, 48 minute, 45 secunde) se poate întocmi calendarul până la anul 30,000 al erei noastre, fără să ajungă în contrazicere cu Soarele!

Lung timp... pentru vieaţa noastră! Până atunci, de bună seamă, Parisul, Londra, Budapesta, Bucureştii, vor ajunge în cenuşa trecutului... Nu vor mai exista nici Francezii, nici Englezii, nici Nemţii, nici Italienii, nici Ruşii, nici Ungurii, nici Românii, după — cum nu există astăzi Dacii sau Celţii; Schiţii sau Longobarzii. Evenimentele trecutului şi ale viitorului nu vor avea alţi martori decât globurile învăpăiate ale ceriului, nu vor avea altă oglindă decât sborul cadenţat al planeţilor, licărirea nepătrunsă a Universului.

Toate faptele relevate până aci, efemeridele le exprimă în câteva şire. Lapidar. Laconic. In cifre şi iar în cifre. Avem trebuinţă să le ştim sloveni, pentru a sträce vieaţa din ele, precum Moise a scos, cu bagheta sa magică, apă din stâncă.

Ceriul il poate vedea fiecare, dar rari au ocazia să-l privească prin instrumente de precizie. Cartea Tăriei e deschisă pentru toţi, dar ne trebuesc poveţe şi îndrumări pentru a o putea ceti.

Regretatul B. V. Vermont, publica mai anii trecuţi efemeride astronomice pentru Bucureşti. Câţi le cunosc? Astăzi ar fi de aşteptat ca specialiştii dela cele două Universităţi româneşti, astronomi şi calculatori, împreună cu Societatea Astronomică din Bucureşti, să publice an de an, de timpuriu, câte un Anuar Astronomic, în felul celor publicate de Societatea Belgiană de Astronomie. Publicaţia ar aduce mai întâiu servicii indispensabile calendaristicei noastre, care ados pipăe orbiş în toate calendarele străine, reproducând tot felul de date nepotrivite pentru regiunile noastre.

Ghenar, 1908.

Gavr. Todica.

punerea să se aleagă lista cetită de dânsul, pe care figurau între cei 7 membrii — 5 oficianţi de ai institutului.

Convingându-mă înainte de şedinţă, că alegerea în sensul acesta e deja pregătită — am declarat că eu mă reţin dela vot. La întrebarea preşedintelui, dacă are cineva ceva de obiecţionat — se scoală d-l Ioan Axente preot şi observă, că după părerea dânsului nu e corect a se alege majoritatea copleşitoare a direcţiunei dintre funcţionarii institutului.

Am avut noroc cu d-l Lisai ca singurul membru specialist present — care a binevoit a clarifica pe laicul d-l Axente, că: »aici la »Racoţana« se poate face escepţiune...« mai mult nu am auzit căci vorbea numai dânsului. Direcţiunea s'a ales după cum a fost propunerea contabilului, deci oficianţii dela centrală toţi trei (directorul executiv şi ca preşedinte, contabilul şi cassariul) sunt membrii în direcţiune şi doi oficianţi dela filiale.

Văzând eu lucrurile stând aşa — cred ca *adevărată escepţiune* fără păreche — am făcut propunerea că, deoarece în urma alegerei direcţiunei efectuită cu majoritate covârşitoare dintre funcţionarii institutului — § 31 din statute cade dela sine şi nu mai are nici o valoare — să se aleagă o comisiune de trei, care să vină la adunarea generală proximă c'un proect de modificare, fiind şi alţi paragrafi cari vor trebui modificaţi.

Paragraful 31 sună: »Direcţiunea reprezintă societatea faţă cu autorităţi şi cu a treia persoană, decide şi dispune în toate afacerile societăţii, care nu sunt rezervate expres adunării generale, *denumeşte* pe directorul executiv şi la propunerea acestuia *pe funcţionarii* şi servitorii societăţii, *le fixează salarele* şi *competinţele*, stabileşte condiţiunile şi regulamentele pentru operaţiunile societăţii, determină întrebuinţarea capitalurilor, supraveghiază conducerea afacerilor, decide crearea şi suprimarea de filiale, revede cassele, stabileşte bilanţul, face propuneri pentru dividendă şi prepară toate chestiunile ce sunt a se desbate în adunarea generală.

»Tot de competinţele direcţiunei se ţine *suspendarea* şi demisiunea directorului executiv, a funcţionarilor şi servitorilor societăţii«.

Comisiunea de 3 pentru modificarea statutelor s'a ales.

Dar ce să vezi? Adunarea generală s'a ţinut înainte de amiazi — iar după amiazi s'a întrunit direcţiunea nouă şi a ridicat salarele oficianţilor, după cum aud summa summarum cu 80%.

Deşi d-l Lisai dealtădată grăbea a se reîntoarce cu trenul dela amiazi la Sibiiu, căci timpul îi era scump — astădată a binevoit a jertfi încă o jumătate zi, ca să poată lua parte la şedinţa direcţiunei.

Unii dintre acţionari auzind încă în ziua aceea de cele întâmplate în şedinţa direcţiunei, s'au mirat mult de îndrăsneala aceasta şi m'au însărcinat să protestez în numele lor; — deci protestez în numele 16 acţionari contra urcărei salarelor oficianţilor, efectuită de ei înşuşi.

După cele înşirate nevoind a face uz de § 189 din legea comercială — rog pre factorii binevoitori ai institutelor noastre, mai cu seamă pe »Solidaritatea«, să binevoiască a ne da acţionarilor »Racoţanei« următoarele deslusiri la întrebările:

1) A fost corect că s'a insistat a se alege în direcţiune dintre 7 membrii — 5 oficianţi, având noi statute cu dispoziţii ca § 31 citat mai sus?

2) Alegându-se astfel direcţiunea şi declarându-se § 31 ca căzut şi fără valoare, a fost corect pasul direcţiunei cu urcarea salarilor — motivându-l cu aceea că § 31 e încă în valoare până la schimbarea statutelor?

Răspunsul binevoitor rog a mi se da în »Gazetă«, căci calea aceasta am ales-o cu consimţimântul prealabil al d-lui Lisai, şi poate vor mai trage folos şi alţii din ele, căci Doamne Dumnezeule mulţi »laici« mai suntem la institutele noastre.

Un acţionar.

ŞTIRILE ZILEI.

— 20 Februarie v.

Slovaci naţionalişti condamnaţi şi persecutaţi. Curtea cu juraţi din Pojun a condamnat pe redactorul dela »Ludove Noviny«, Iosif Matuskovich la 4 luni temniţă de stat şi 400 cor. amendă, iar pe Paul Cifferski pentru alt articol »panslav« din Ludove Noviny« la 5 luni temniţă de stat şi 500 cor. amendă.

Dep. Paul Blaho a fost dat în judecată pentru agitaţie contra naţionalităţii maghiare. Dieta maghiară i-a suspendat dreptul de imunitate pentru a putea fi chemat la pertractare şi pedepsit.

Numire. Medic primar al spitalului din Braşov a fost numit de cătră viceşpanul oraşului Braşov, la propunerea comisiunei sanitare orăşeneşti, medicul secundar al spitalului d-l Dr. Alfred *Jekelius*.

Mărirea soldei ofiţerilor inferiori din România. D-l gen. Averescu, ministrul de războiu — scrie »Viitorul« — a luat decisiunea să mărească solda ofiţerilor inferiori.

Şcoală grăniţerească trecută la stat. Şcoala grăniţerească din Lăpuşnicel, scrie »Drapelul«, eşind inspectorul la faţa locului a trecut în administraţia statului. Unde a fost d-l Burdea?!

Reuniunea română de cântări şi muzică din Lugoj arangează Sâmbătă în 7 Martie (23 Febr.) un concert sub dirigința d-lui Ioan Vidu.

Programul: 1. Teodorescu: »Dochia«, cor mixt. 2. I. Vidu: »Rar cum este....«, melodie veche, aranjată pentru cor mixt. 3. I. Costescu: »Mamei o cununâ«. 4. D. Vassiliu: »Drum bun«, coruri bărbăteşti. 5. a) Mendelssohn: Nocturna »Sommernachtstraum«, b) Beethoven: Andante »Simfonia Nr. 1« executată de d-şoara Ela Ioanoviciu (violină) doamna Maria Branisce (pian) şi d-na Elena Dobrin (harmoniu). 6. I. Costescu: »In natură«, cor mixt cu acompaniament de pian. 7. a) Goltermann: »Trio«. b) Gounod: »Ave Maria«, executate de d-l Zeno Besan (violoncel) şi d-na Maria Branisce (pian). 8. I. Vidu: »Negruţa« cor mixt, solo mezzosopran: D-şoara Ana Blaj si solo bariton: Iosif Bireescu. 9. I. Vidu: »Coasa«, cor mixt poporal. 10. I. Vidu: »Ruinita«, marş vechiu, aranjat pentru cor mixt.

Accidentul automobilului princiar. După cum se anunţă, copilul Ionel Dobrea, care a fost călcat zilele trecute de automobilul princiar, este aproape vindecat. Eri la orele 12, Prinţesa moştenitoare şi mica prinţesă Maria l'au vizitat la spitalul Colţea.

O călătorie de studiu a unui oficer român. Din Bucureşti se anunţă că d-l locotenent-comandor Pantazzi, unul din cei mai valoroşi ofiţeri ai marinei militare române, va întreprinde o călătorie de studii în Extremul-Orient. D-l l.-t comandor Pantazzi va părăsi ţara la 21 Februarie v. plecând dela Constanţa, Alexandria, Cane, Port-Said, Suez, Aden, Colombo, Bombay, Dehli, Benareş, Calcuta, Madraş, Penang, Singapoor, Hongkong, Canton, Manila şi insulele Filipine, Iokohama, Tokio, Nagasaki şi celelalte porturi ale Japonici, Honolulu (Hamai), San-Francisko, San-Angelas, New-Orleans, Mobile, fluviul Missisipi, Saint-Sanis, Chicago, New-York, Geneva şi Constanţa. D-l l.-t comandor Pantazzi va fi probabil însărcinat cu o misiune în Japonia din partea ministerului de răsboiu. Dânsul va studia marina militară japoneză.

Corul bisericesc gr. or. român din Vasiovia, invită la producţiunea ce o va aranja Dumineca la 24 Februarie (8 Martie) 1908 în sala hotelului »Cerbul de aur« din Bocşa-mont. cu scop blsericesc cultural.

Un centenar. Cel mai vechiu locuitor din Filadelfia a murit. Acesta a fost Iosif Klein, născut în Ungaria în 19 Martie 1800 şi care în consecinţă a atins etatea de 108 ani. Klein a luptat în armata lui Kossuth la 1848—49 şi s'a refugiat apoi în America. Memoria şi-a conservat'o perfect de bine până în ultimele sale momente. Klein a avut totdeauna nişte îndeletniciri de temperanţă; cu toate acestea şi-a beut în fiecare zi berea şi era fumător.

Censura englesă. D-l Herbert Gladstone (fiul marelui Gladstone) a primit o deputaţie a principalilor autori-dramatici ai Angliei, cari veniseră spre a protesta contra cenzurei, pe care o consideră ca o umilire. Ei cer un tribunal de apel în contra deciziunilor cenzurei.

Un hotel prăbuşit de o avalanşă. După cum au anunţat telegramele anterioare un hotel clădit de antrepriza căilor ferate pe muntele Gopştein (Helveţia) a fost prăbuşit de o avalanşă, Catastrofa a avut loc Dumineca pe la orele 7 şi jum. când lumea din hotel se afla la masă. Hotelul e situat la o înălţime de 1230 metri, în apropiere de gura unui tunel. Au căzut victimă 11 persoane, cari au fost omorâte şi 20 persoane, cari au fost grav rănite. Intre cei morţi sunt: Bossug medic din Geneva, Cuile inginer din Roma, Ernest Richter inginer din Elveţia, secretarul hotelului şi un maşinist. Dintre cei răniţi trei sunt pe moarte. Medicul Bossug se căsătorise acum trei săptămâni. Soţia lui este grav rănită. Multe persoane părăsesc localitatea fiind teamă de nouă catastrofe.

Ceapă în Egipt. Pământul Faraonilor a rămas ţara Cepei. Astăzi încă cepele egiptene sunt transportate în toate părţile lumei. O statistică nouă arată că dela 1 Martie până 1 Iunie 1907 s'a esportat din Egipt 57 de milioane 457 kilograme de ceapă în următoarele porturi: Liverpool (21 mil.); Hull (11 mil.); Triest (11 jum. mil.); Londra (5 mil.); Hamburg (2 mil. 800 mii); Marsilia (1 mil. 300 mii); Manchester, Glaskow şi Geith, la olaltă (1 milion 200 mii); Anvers, Rotterdam şi Dunkerque, la olaltă (1 mil. 100 mii); Odessa şi porturile mărei negre la olaltă (1 mil. 250 mii); Genua şi Veneţia (1.866.150 kg.) Preţurile au fost inferioare anilor precedenţi afară de ceapa esportată în America prin Liverpol, a căreia preţuri au fost inferioare anilor precedenţi.

Un culegător-tipograf român, harnic, poate afla imediat condiţiune în tipografia noastră. Salar după tarif.

ULTIME ŞTIRI.

Viena, 4 Martie. Audienţa lui Andrassy a durat o oară şi 1/4. El s'a exprimat că a rămas surprins de dispoziţiunea bună a Maj. Sale.

Budapesta, 4 Martie. Se zice că în audienţa ce-a avut-o Andrassy, Maj. Sa nu s'a opus principiilor fundamentale ale reformei electorale. Andrassy s'a esprimat foarte mulţumit asupra decursului audienţei.

Budapesta, 4 Martie. — Ziarul „N. Fr. Presse" comunică în legătură cu audienţa de eri a contelui Andrassy, că reforma electorală din Ungaria va fi bazată *pe trei principii fundamentale*: 1) *Sistemul electoral va fi plural*, în aşa fel că orice om care ştie să scrie sau să citească în vre-o limbă să aibă un vot; cei cari plătesc un impozit cât de mic să aibă dreptul la două voturi. *Votarea să fie şi pe viitor pe faţă*, pentru că votul secret nu corespunde (?) raporturilor din Ungaria. Votarea nu se va face în centru, ci în comune şi districte. Pe viitor alegerile pentru parlament nu vor mai fi identice cu alegerile municipale, cari vor rămâne ca şi în trecut mărginite. La Budapesta guvernul desminte în mod semioficial această ştire a ziarului vienez.

Viena, 4 Martie. Delegaţiunea austro-ungară în şedinţa de eri după amiazi a aprobat toate dispoziţiunile votate de fiecare delegaţiune în parte cu privire la budgetul comun al monarchiei. Numai în ceea-ce priveşte decisiunea delegaţiunei austriace, relativă la *sporirea soldei ofiţerilor şi soldaţilor*, delegaţiunea ungară a adoptat o rezoluţiune declarând că, deşi delegaţiunea apreciază motivele delegaţiunei austriace în această chestiune „dar nu poate lua în discuţiune acea propunere deoarece budgetul răsboiului a şi fost votat.

Viena, 4 Martie. Corespondentul ziarului »Neue Freie Presse« la Londra a avut o convorbire cu Buxton, preşedintele comitetului balcanic, care numără între membri săi peste o sută-cinci-zeci membri ai parlamentului. La chestiunea ce s'ar întâmpla în cazul când puterile nu ar accepta propunerea lui Sir Eduard Grey, Buxton a răspuns:

»Cred că într'un asemenea caz o catastrofă nu va mai putea fi evitată. *Pericolul unui războiu ameninţă în mod serios.* Acei ce cred, că Rusia nu e în stare să susţie un războiu, uită ce instrument puternic e armata bulgară. Opinia publică engleză prijină Austria în străduinţele ei de a evita războaie în statele balcanice. Anglia nu va mai face acum aceasta şi opunerea statelor balcanice faţă de acţiunea reformelor întreprinsă de marile puteri va întâmpina simpatia Britaniei.

Buxton a declarat că nu are nimic împotriva planului liniei sandjacale. El a spus apoi: Am observat şi studiat perfect raporturile din Macedonia. De opt ani de zile călătoresc prin această ţară şi găsesc că ea trece printr'o mare criză. Pretutindeni sunt simptome neliniştitoare, şi acţiunea bandelor se întinde. Am vorbit şi cu baronul Aehrenthal în această privinţă şi i-am povestit cele ce am văzut. Am lăudat pe ofiţerii austriaci. — Munca lor e însă zadarnică pentru că ei nu dispun de o putere executivă şi trebue să se mărginească la raporturi, şi aceasta atacă prestigiul Austriei.

In ce priveşte numirea unui guvernator general în Macedonia, Buxton spune că ar fi lucru uşor. Sunt mulţi mohamedani, a căror autoritate ar putea să restabilească ordinea în ţară. Nu e adevărat că pentru pacificarea ţării ar fi necesară o armată de 25—30000 oameni — şi că Poarta s'ar opune numirei unui guvernator, cât timp autoritatea ei n'ar fi jignită.

Petersburg, 4 Martie. — Agenţia telegrafică din Petersburg telegrafiază, că guvernul rusesc a adresat reprezentanţilor săi din străinătate, o telegramă circulară, cu privire la construirea drumului de fier în Balcani, zicând că guvernul din Petersburg, informat de cabinetul din Viena, despre proectul de cale ferată dela frontiera Bosniei la Mitroviţa, care nu are decât un scop exclusiv economic, precum şi de a uşura comunicaţiunile în balcani, şi deoarece Rusia a purtat totdeauna interesul cel mai viu desvoltărei eaonomice a statelor şi populaţiunilor din Balcani, guvernul rus este de părere, că aceste căi ferate legând între ele diferitele puncte ale peninsulei şi deschizându-le acces liber la mările înconjurătoare, vor contribui la progresul paciffc al acestor regiuni.

Berlin, 4 Martie. — Ziarele anunţă, că un comitet central al partidului socialist a decis *să proclame greva generală pe ziua de 18 Martie*, pentru a determina guvernul să acorde votul universal în Prusia.

Petersburg, 4 Februarie. — Ziarele anunţă că Ţarul *l'a graţiat pe Stössel*, reducându-i pedeapsa la un an de închisoare uşoară. I s'au lăsat toate distincţiunile şi penziunea integrală.

Bibliografie.

»Economia«. foaie economică ilustrată Nr. 5, a apărut cu următorul cuprins: Mărţişor, sfaturi pentru luna aceasta; Cartofii de sămănat; Desinfectarea grajdurilor; Crăparea copiteler la cai; Cercetarea stupilor, informaţiuni- Varietăţi. Foaia apare în Caransebeş, de două ori pe lună, sub redacţia magisrului silvanal Alexandru Diaconovich. Abonamentul pe an 4 cor., pe 1/2 an 2 cor.: un număr 20 fil.; pentru România abonamentul pe an 5 lei.

St. O. Iosif. „*Zorile*" Dramă istorică în două acte şi în versuri. Preţul 1 cor. (10 b. porto).

„*P. Ispirescu*" Povestirile nnchiaşului sfătos. 1 cor. 50. (10 b. Porto).

Vasile Alexandri. Ediţia II din opere complete. *Teatru I.*

De cuprinsul următor:

„Şoldan Viteazul", Mama Angheluşa", „Herşcu Boccegiul", „Clevetici", „Sandu Napoilă", „Surugiul", „Ion Păpuşariul", „Cucoana Chiriţa" „Barbu Lăutaru", „Paraponisitul", „Kera Nastasia« „Haimana", „Gură-Cască", „Stan Covrigariul", „Vivandiera", „Păcală şi Tăndală', „Scara mâţei" „Craiu nou", Harţă Răzăşul", „Ramăşagul", „Peatra din casă", „Nunta ţărănească", „Chiriţă la Iaşi", „Chiriţa în Provincie".

Preţul 1 cor. 50 b. (20 bani porto.

Diverse.

Tabacherea lui Frederic. Frederic cel mare ocupat a privi la ferestre, văzu reflectându-se în geam, pe pajul său luând tutun din tabacherea sa uitată pe masă. Regele, lăsă să se comită faptul, apoi întorcându-se întrebă liniştit:

»Iţi place tabacherea mea?«

Bietul paj încremenise.

— »Iţi place?... Răspunde! ordonă regele.

— »Da, Majestate, răspunse pajul timid.

»Atunci, ripostă regele, ia-o pentru tine, căci pentru noi doi, este prea mică«.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor respons.: Victor Branisce.

Aviz!

Din partea Direcţiunei a loteriei de Clase din Budapesta ni s'a predat nouă vânzarea lozurilor a loteriei reg. ung. în colectă principală.

Am deschis Biroul nostru în Braşov, Strada Vămii Nr. 36,

şi rugăm On. puplic să se adreseze nouă pentru cumpărare de losuri.

Praxa îndelungată în branşa aceasta ne pune în plăcută posiţie de a servi On. clientelă prompt şi cu conscienţiositate.

In zilele tragerei loteriei se pot vedea la noi ştirile telegrafice, precum şi listele oficioase de câştiguri.

Rugându-ne de o cercetare binevoitoare ne recomandăm

Cu toată stima

Julius Friede & Comp.,

Braşov, Strada Vămei 36.

(78,1—3.)

Din cauza desfacerei totale a proviziunilor noastre din

ŞCOALELE DE POMI

FRIEDRICH GASPARI Co., în **Mediaş (Ardeal)** oferim cu preţuri scăzute toate articolele din şcoalele noastre de pomi ca: **văratici, ernatici, tufe de smeură, fragi,** diferiţi mărăcini pentru garduri. **Coriferi, trandafiri etc.**

Catalog cu preţuri la cerere se trimite gratis.

STABILIMENTUL DE ACID CARBONIC

a lui MUSCHONG din Baia Buziaş

— modern instalat — afară de Kartel liferează prompt ori ce cantitate de

ACID CARBONIC

natural, chemic foarte curat, fluid

din izvoarele cu acid carbonic din Băile dela Buziaş renumite în toată lumea pentru fabricarea de apă gazoasă, cârciumarilor, şi alte scopuri industriale.

Să nu se schimbe cu acid carbonic preparat artificial si puţin spornic.

Serviciu demn de încredere şi conscienţios

Apă minerală şi apă vindecătoare

în sticle de 1/1 şi 1/2 litre

Cu succes miraculos la suferinţe de inimă, rinichi şi băşică.

Apă de masă de rangul întâiu!!

Informaţii se dau cu plăcere din partea **Muschong's Kohlensäure-Werke und Mineralwasser-Versandt in Buziasfürdő.**

Adresa telegramelor: MUSCHONG BUZIÁSFÜRDŐ. Inter. Telef. 18.

Se caută representanţi locali abili.

Dela „Tipografia şi Librăria" **A. MUREŞIANU, Braşov**

se pot procura următórele cărţi

(La cărţile aici înşirate este a se mai adauga pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandaţie.)

Scrieri istorice.

Memorii din 1848—49 de *Vas. Moldovan*, fost prefect al Legiunei III în 1848—49. Preţul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

Viaţa şi operile lui Andreiu Mureşianu, studiu istoric-literar de Ioan Raţiu, prof. ord. la preparandia din Blaşiu, Preţul 2 cor.. plus porto 10 bani. Venitul curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparandial din Blaşiu.

„Pentru memoria lui Avram Iancu", apelul dat către ministerul de interne D. Perczel prin d-l Dr. Amos *Frâncu* în causa fondului pentru monumentul lui Iancu. Preţul este 1 corónă. In România 2 lei plus 5 bani porto.

„Ţĕranul român şi ungur din Ardeal", studiu psihologic poporal de *I. Paul*. Preţul 1 cor. (+ 5 b. porto).

„Românul în sat şi la óste". Acesta este titlul unei nouĕ cărticele, de p-l *Ioan Pop Reteganul*, cunoscutul şi meritosul nostru scriitor poporal, a dat literaturei române. Preţul 20 b., cu posta 26 b.

„David Almăşianu", schiţe biografice de *Ioan Popea*. Broşura acésta, presentă şi multe momente de însemnătate istorică. Preţul 60 b. (cu posta 66 b.

De vânzare.

Localităţile din Braşov (**Şirul Cetăţuei Nr. 3**), **Casă, Grădină, loc de zidire** sunt de vânzare în total, sau după învoire împărţite în parcele. Informaţii mai de aproape se pot lua dela proprietarul **Dr. Iuliu Orendi** secretarul Universităţii Săseşti, Sibiiu. Mijlocitori nu se primesc. (77,1—6).

Viţe nobilitate

liferează cu garanţie, asortiment bogat de tot soiul, firmă de mulţi ani recunoscută ca prima şi foarte solidă:

Prima Pepinerie cu viţe nobilitate de pe Târnava.

Proprietar, **FR. CASPARI**, Mediaş [Ardeal].

Cereţi Catalogul preţurilor!

Catalogul conţine scrisori de recunoştinţă din toate părţile ţĕrei. Fiecare proprietar de vii se poate convinge, înainte de a comanda de soliditatea firmei adresându-se verbal sau în scris la vre-o persoană cunoscută.

[3012,37—47.]

P. T.

Am onoarea a aduce la cunoştinţa On. public, că am deschis provizor un

Atelier de blănărie subţire

Magazinul meu dela 1 Oct. a. c. se află în Stada Porţii Nr. 48.

în Braşov, Târgul Inului Nr. 26, unde se pot căpăta numai confecţiuni proprii de **gulere de Dame** (boac), **mufuri, şepci de blană, Crimer** şi **Stofă**. Tot-felul de **Baltoane blănite pentru Dame** şi **Copiii, Figaro** şi **paletoane**, cu un cuvânt toate articolele ce se ţin de blănărie, lucrate modern, în asortiment bogat **cu preţuri foarte ieftine.**

Prin esperienţele mele câştigate atât în capitală, cât şi în streinătate pot satisface tuturor recerinţelor spre deplină mulţumire.

Pun căptuşeli de blană. — Primesc reparaturi.

Articole de blănărie cumpărate dela mine **le curăţ fără plată.**

Comande din afară **le ezecut punctual. — Serviciu solid. —**

Mă rog de sprijin.

Cu toată stima

Weiszfeiler Sándor,

blănar subţire.

TIPOGRAFIA A. Mureşianu

Braşov, Tèrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provĕdut cu cele mai bune mijlóce tehnice şi fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în posiţiune de a puté esecuta **ori-ce comande** cu promptitudine şi acurateţă, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE ÎN AUR, ARGINT ŞI COLORI.	REGISTRE şi IMPRIMATE pentru tóte speciile de serviciurĭ.
CĂRŢĬ DE SCIINŢĂ, LITERATURĂ ŞI DIDACTICE	BILANŢURĬ.
STATUTE.	*Compturĭ, Adrese, Circulare, Scrisori.*
FOI PERIODICE.	*Couverte, în totă mărimea*
BILETE DE VISITĂ DIFERITE FORMATE.	TARIFE COMERCIALE, *INDUSTRIALE, de HOTELURĬ şi RESTAURANTE.*
PROGRAME ELEGANTE.	PREŢURĬ-CURENTE ŞI DIVERSE
BILETE DE LOGODNĂ ŞI DE NUNTĂ DUPĂ DORINŢĂ ŞI ÎN COLORI.	BILETE DE INMORMÊNTARI.
ANUNŢURĬ.	

Comandele eventuale se primesc **în biuroul tipografiei, Braşov Têrgul Inuluĭ Nr. 30, în etagiul**, îndĕrĕpt în curte. — **Preţurile moderate.** — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşov.

„Gazeta Transilvaniei" cu numĕrul à **10 fil.** se vinde la zaraful **Dumitru Pop**, la tutungeria, de pe parcul Rudolf şi la **Eremias Nepoţii.**